

Lausunto NCC Industry Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta

Kunnanhallitus 20.06.2022 § 150
847/00.04.03/2022

Hyvinkää kaupungin ympäristösuojeluviranomainen pyytää Nurmijärven kunnan lausuntoa NCC Industry Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta. Lausuntoaika on alun perin ollut 6.6.2022 saakka. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa siten, että lausunto toimitetaan mahdollisimman pian 20.6.2022 kunnanhallituksen kokouksen jälkeen.

Ko. hanketta koskien Uudenmaan ELY-keskuksessa on tullut vireille ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) tarveharkinta. Hakemuksen käsittely keskeytetään ympäristösuojeluviranomaisessa siihen asti, kunnes päätös YVA-tarveharkinnasta saadaan. Lausunnot hankkeesta voidaan kuitenkin jättää. Jos hakemus mahdollisten olennaisten muutosten vuoksi kuulutetaan uudelleen, annetut lausunnot otetaan huomioon. Tällöin on myös mahdollista antaa uusi lausunto. Joka tapauksessa hakemuksen lupakäsittely viivästyy ja siirtyy syksyyn.

NCC Industry Oy hakee maa-aines- ja ympäristölupaa kiinteistöillä Kalkkivuori (106-405-1-454) ja Puronvarsi (106-405-1-628) sijaitsevalle suunnitelma-alueelle Hyvinkään kaupungissa Kytäjärven kylässä maa-ainesten ottoa ja kallion louhintaa sekä murskausta varten. Otettavan kalliokiviaineksen määrä on yhteensä 2 090 000 m³. Vuosittainen louhintamäärä on keskimäärin 139 333 m³, mutta kuitenkin enintään 190 000 m³. Louhetta murskataan keskimääräin 369 233 t vuodessa, mutta enintään kuitenkin 503 500 t. Alin ottotaso on +100 mpy. Ottamistoiminnan jälkeen alue luiskataan ja maisemoidaan metsittämällä.

Ympäristölupaa haetaan myös alemmat ohjeavot alittavien ylijäämämaiden vastaanottoon maisemointi- ja meluntorjuntatarkoituksessa. Pilaantumattomia ylijäämämaita vastaanotetaan alueelle enintään 49 500 t/a. Mahdollisuuksien mukaan alueelle vastaanotettavia ylijäämämaita voidaan seuloa ja kierrättää uudelleen hyötykäyttöön.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus antaa seuraavan lausunnon NCC Industry Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta Hyvinkään ympäristösuojeluviranomaiselle:

Hankealue sijoittuu osin Kiljavan 1E luokan pohjavesialueelle ja sen välittömään läheisyyteen. I Salpausselkävyöhyke ja Sääksjärvi muodostavat tutkimusalueella yli 10 km²:n laajuisen yhtenäisen pohjavesialtaan. Huomioitavaa on, että pohjavesialueiden rajat eivät useinkaan perustu tutkimuksiin, vaan asiantuntijan maastohavaintoihin ja karttatulkintaan.

Kiljavan pohjavesialueella arvioidaan muodostuvan 7 000 m³ pohjavettä vuorokaudessa. Kiljavan vedenottamalla on kolme vedenottoaivoa. Vedenottamalla on lupa (L-SVEO no 19/1990/1) ottaa vettä kuukausikeskiarvona laskettuna 3 000 m³/d.

Kiljavan pohjavesialueelle on vuonna 2002 laadittu pohjavesialueen suojelusuunnitelma, joka on päivitetty 2012. Kiljavan pohjavesialueen uuden suojelusuunnitelman laatiminen alkaa kesällä 2022. Länsi-Suomen vesioikeus on antanut Røykän ja Kiljavan pohjavedenottamoiden suoja-aluepäätöksen 12.3.1986.

Lupahakemuksen tekstissä todetaan: ” Ottamialueen ympärille jätetään 30 m leveä puustoinen suojavyöhyke. Koska suojavyöhykkeen tulee sijaita suunnitelma-alueella, on eteläisen suunnitelma-alueen rajaa siirretty kulkemaan myös kiinteistön 106-405-1-628 puolelle. Rajausmuutosta ei ole päivitetty kaikkiin ottamissuunnitelman karttoihin, vaan ainoastaan hakemuksen asemapiirroksen (liite 5a), joka on esitetty ottamissuunnitelman kuvassa 12.”

Tällä hetkellä hakemuksesta saa väärin kuvien vuoksi osin väärän käsityksen ja sen ympäristövaikutuksia on vaikea arvioida. Kaikki suunnitelmassa esitetty kartat ja kuvat pitää päivittää ennen lupakäsittelyä. Lisäksi karttapohjien tulisi olla selkeämpiä paremman luettavuuden vuoksi.

Hakemussuunnitelmasta ei käy ilmi, mitä tutkimuksia alueella on tehty; ei ole tietoa alueen kallion laadusta tai rakenteesta, pohjaveden virtausyhteyksiin vaikuttavista ruheisuudesta tai rakoilusta, kallionpinnan korkeusasemasta louhinta-alueella. Poikkileikkauskuvissa esitetyt kallionpinnan tasot ovat ilmeisesti vain arvioita. Pohjaveden pinnasta, eikä näin ollen virtaussuunnista ei ole esitetty mitään tietoa.

Pintavesien nykyisiä luontaisia virtaussuuntia ei ole esitetty kartalla. (Liite 4 b). Pintavesien /kuivatusvesien poisjohtamista ei ole esitetty riittävällä tarkkuudella. Kuvista ei ilmene, miten vedet johdetaan meluvallien kohdalla. Suunnitelmassa on esitetty ainoastaan pintavesien poisjohtaminen louhintatyön aikana, ei sen jälkeen. Alue louhitaan allasmaiseksi ja se mukailee nykyistä maanpintaa pohjoisreunaltaan. Annetaanko alueen pintavesien valua louhinnan jälkeen hallitsemattomasti kohti pohjoista Löytlamminojaa pitkin Löytlampeen tai vesilain mukaisten luonnontilaisten pohjavesivaikutteisten purojen läpi kohti Vihtijärveä. Toisena vaihtoehtona on, että alueelle muodostuu lammikko, eikä aluetta voi metsittää kuten hakemuksessa on esitetty.

Poisjohdettavien vesien käsittely ei ole riittävää. Louhinnasta ja kiviaineksen murskauksesta johtuen poistovesien mukana huuhtoutuu mm. kiintoainesta, humusta ja mahdollisia räjähdettäviä sekä esimerkiksi räjähteiden muovijäämiä. Lisäksi jo pintamaan poistosta ja meluvallien rakentamisesta aiheutuu kiintoainemäärän kasvua, humuspitoisuuden nousua ja veden samentumista. Näiden vuoksi tarvitaan öljynerotus, laskeutus ja tarvittaessa hiekan erotus ja näiden mitoitus rankkasateille sekä mahdollinen pH:n säätö. Poisjohdettavien vesien laatua tulee seurata myös louhintavaiheen jälkeen ja vesien vaikutusta johdettaviin vesistöihin

Poistovedet on suunniteltu johdettavaksi nykyistä purouomaa pitkin. Uoma tulisi mitoittaa maksimiviesimäärälle ja huomioida eroosion vaikutus tulvatilanteiden estämiseksi.

Louhintaan liittyy riski räjähdäaineiden jäämille. Jos kallioon jää jatkuvasti räjähtämätöntä louhintaräjähdettä, voi typpipäästö vesistöön kasvaa. Lisäksi työmaalta syntyvät roskat (esim. panoslangat) eivät saa päätyä vesistöön, eikä ympäristöön. Työkoneista mahdollisesti syntyvät polttoainejäämät voivat myös mahdollisesti päätyä pintavesiin.

Nämä edellä mainitut tekijät tulee ottaa huomioon suunnittelussa ja luvituksessa, sillä alueen pintavedet (järvet) ovat jonkinlaisessa hydraulisessa yhteydessä Kiljavan pohjavesialueen pohjaveden kanssa ja näin ollen huonolaatuisten vesien johtaminen vesistöön saattaa heikentää Kiljavan pohjavesialueen hyödyntämismahdollisuutta.

Lisäksi vesitasetarkastelussa tulisi huomioida Vihtilammen säännöstely. Vihtilammesta vesiä voidaan ohjata padoilla sekä Vihtijärven että Sääksjärven suuntaan. Sääksjärveen laskeva uoma on järvien välisen suoalueen entinen kuivatusoja, joka vuodesta 1979 alkaen on toiminut säännöstelyuomana. Länsi-Suomen vesioikeus on myöntänyt 3.2.1978 Nurmijärven kunnalle luvan (nro 21/1978 A) rakentaa avattava pato Vihtilammista Sääksjärveen johtavaan uomaan, käyttäen Vihtilammista Vihtijärveen johtavassa uomassa olevaa patoa ja johtaa vettä Vihtilammista Sääksjärveen sekä säännöstellä Vihtilammia. Länsi-Suomen vesioikeus on uusinnut luvan vuosina

1983 (23.9.1983/nro 59/1983), 1990 (28.3.1990/nro19/1990/1), 1996 (10.7.1996/nro 36/1996/1) ja 2012 (14.2.2012/nro 31/2012/2). Uusi hakemus on vireillä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa.

Veden johtamisen tarkoituksena on Kiljavan ja Röykän vedenottamoiden vedenoton turvaaminen. Laskuojattomalla Sääksjärvellä on tärkeä merkitys alueen pohjaveden muodostumiselle. Järven kaakkoisrannalla tapahtuu rantaimetyymistä ja lisäksi Sääksjärven vedellä on todennäköisesti hydraulinen yhteys maakannaksen läpi lännessä sijaitsevaan Vihtijärveen.

Hakemuksessa ei ole pohjaveden korkeusasemasta mitään tietoa, ei edes arviota. Hakemuksessa pitää esittää tiedot alueen pohjaveden pinnoista ja virtauskuva sekä kalliosta ja maaperässä sekä tiedot yksityisistä kaivoista ja vaikutusarviot näihin. Hakemuksessa tulee esittää, mille tasolla pohjaveden pinta asettuu toiminnan loputtua ja miten se vaikuttaa ympäröivään luontoon.

Kalliopinnan korkokuvasta ei ole esitetty tutkittua tietoa. Suunnitelmassa on nojautettu vain maastokarttaan. Kallioperän ruhjesuunnista on tekstiä, mutta niitä ei ole esitetty kuvissa tai liitteissä.

Louhinta saattaa avata uusia rakoyhteyksiä kalliosta, jolloin kalliopohjaveden mukana voi virrata huonolaatuista vesiä pohjavesimuodostumaan tai pintavesien kautta rantaimetyymisenä pohjavesimuodostumaan.

Suunnitelman mukaan louhinta-alueelle tehdään pystysuorat seinämät ja lopullisessa tilanteessa alue on esitetty muotoiltavan kaltevuuteen 1:3 alueelta kaivetuilla pintamailla tai alueelle tuoduilla ylijäämämailla. Tämä ei käytännössä onnistu; pintamaat eivät pysy tuossa kaltevuudessa paikoin noin 20 m korkeassa seinämässä. Hakemuksessa esitetään, että alue metsitetään. Siinä ei ole kuitenkaan esitetty kuinka paksu kasvukerros kallion päälle tulee. Lisäksi jälkihoidossa ei ole esitetty lainkaan mitään turvallisuusnäkökohtia. Niitä ei ole esitetty koko hakemuksessa.

Merkittävimmät luontoarvot sijoittuvat suunnitellun ottoalueen ja pohjavesialueen väliselle alueelle, jossa pohjavesivaikutus on selvästi nähtävissä alueen kasvillisuudessa ja luontotyypeissä. Hakemuksessa ei ole arvioitu, miten louhinnan kuivattava vaikutus vaikuttaa vesilain mukaisiin luontokohteisiin. Myöskään liito-oravan mahdolliseen esiintymiseen ja toiminnan vaikutuksia niihin ei ole arvioitu.

Tukitoiminta-alueen (Liite 10) periaatepiirustuksessa on esitetty pinnan kallistukset kohti ympäristöä. Siitä saa käsityksen, että likaantuneet pintavalunnat pääsevät leviämään ympäristöön ja sitä kautta pohjaveteen.

Yhteenvetona voidaan todeta, että hakemusta tulee täydentää pohjavesiolosuhteita koskevilla selvityksillä.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta kokouksessa.

Valmistelija

yleiskaavapäällikkö Anita Pihala, puh. 040 317 2045

Käsittely

Arto Hägg teki esityksen, että lausuntoon lisätään lause ”Esitetyn hakemuksen perusteella hankkeelle ei tule myöntää lupaa.”

Puheenjohtajan tiedustellessa, voiko kunnanhallitus olla yksimielinen esityksestä, kukaan ei vastustanut esitystä.

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti Häggin esityksen.

Päätös

Kunnanhallitus päätti antaa seuraavan lausunnon NCC Industry Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta Hyvinkään ympäristönsuojeluviranomaiselle:

Hankealue sijoittuu osin Kiljavan 1E luokan pohjavesialueelle ja sen välittömään läheisyyteen. I Salpausselkävyöhyke ja Sääksjärvi muodostavat tutkimusalueella yli 10 km²:n laajuisen yhtenäisen pohjavesialtaan. Huomioitavaa on, että pohjavesialueiden rajat eivät useinkaan perustu tutkimuksiin, vaan asiantuntijan maastohavaintoihin ja karttatulkintaan.

Kiljavan pohjavesialueella arvioidaan muodostuvan 7 000 m³ pohjavettä vuorokaudessa. Kiljavan vedenottamalla on kolme vedenottoaivoa. Vedenottamalla on lupa (L-SVEO no 19/1990/1) ottaa vettä kuukausikeskiarvona laskettuna 3 000 m³/d.

Kiljavan pohjavesialueelle on vuonna 2002 laadittu pohjavesialueen suojelusuunnitelma, joka on päivitetty 2012. Kiljavan pohjavesialueen uuden suojelusuunnitelman laatiminen alkaa kesällä 2022. Länsi-Suomen vesioikeus on antanut Rökän ja Kiljavan pohjavedenottamoiden suoja-aluepäätöksen 12.3.1986.

Lupahakemuksen tekstissä todetaan: ”Ottamisalueen ympärille jätetään 30 m leveä puustoinen suojavyöhyke. Koska suojavyöhykkeen tulee sijaita suunnitelma-alueella, on eteläisen suunnitelma-alueen rajaa siirretty kulkemaan myös kiinteistön 106-405-1-628 puolelle. Rajausmuutosta ei ole päivitetty kaikkiin ottamissuunnitelman karttoihin, vaan ainoastaan hakemuksen asemapiirrokseen (liite 5a), joka on esitetty ottamissuunnitelman kuvassa 12.”

Tällä hetkellä hakemuksesta saa väärin kuvien vuoksi osin väärän käsityksen ja sen ympäristövaikutuksia on vaikea arvioida. Kaikki suunnitelmassa esitetty kartat ja kuvat pitää päivittää ennen lupakäsittelyä. Lisäksi karttapohjien tulisi olla selkeämpiä paremman luettavuuden vuoksi.

Hakemussuunnitelmasta ei käy ilmi, mitä tutkimuksia alueella on tehty; ei ole tietoa alueen kallion laadusta tai rakenteesta, pohjaveden virtausyhteyksiin vaikuttavista ruheisuudesta tai rakoilusta, kallionpinnan korkeusasemasta louhinta-alueella. Poikkileikkauskuvissa esitetyt kallionpinnan tasot ovat ilmeisesti vain arvioita. Pohjaveden pinnasta, eikä näin ollen virtaussuunnista ei ole esitetty mitään tietoa.

Pintavesien nykyisiä luontaisia virtaussuuntia ei ole esitetty kartalla. (Liite 4 b). Pintavesien /kuivatusvesien poisjohtamista ei ole esitetty riittävällä tarkkuudella. Kuvista ei ilmene, miten vedet johdetaan meluvallien kohdalla. Suunnitelmassa on esitetty ainoastaan pintavesien poisjohtaminen louhintatyön aikana, ei sen jälkeen. Alue louhitaan allasmaiseksi ja se mukaillee nykyistä maanpintaa pohjoisreunaltaan. Annetaanko alueen pintavesien valua louhinnan jälkeen hallitsemattomasti kohti pohjoista Löytlamminojaa pitkin Löytlampeen tai vesilain mukaisten luonnontilaisten pohjavesivaikutteisten purojen läpi kohti Vihtijärveä. Toisena vaihtoehtona on, että alueelle muodostuu lammikko, eikä aluetta voi metsittää kuten hakemuksessa on esitetty.

Poisjohdettavien vesien käsittely ei ole riittävää. Louhinnasta ja kiviaineksen murskauksesta johtuen poistovesien mukana huuhtoutuu mm. kiintoainesta, humusta ja mahdollisia räjähdettäviä sekä esimerkiksi räjähteiden muovijäämiä. Lisäksi jo pintamaan poistosta ja meluvallien rakentamisesta aiheutuu kiintoainemäärän kasvua, humuspitoisuuden nousua ja veden samentumista. Näiden vuoksi tarvitaan öljynerotus, laskeutus ja tarvittaessa hiekan erotus ja näiden mitoitus rankkasateille sekä mahdollinen pH:n säätö. Poisjohdettavien vesien laatua tulee seurata myös louhintavaiheen jälkeen ja vesien vaikutusta johdettaviin vesistöihin

Poistovedet on suunniteltu johdettavaksi nykyistä purouomaa pitkin. Uoma tulisi mitoittaa maksimivesimäärälle ja huomioida eroosion vaikutus tulvatilanteiden estämiseksi.

Louhintaan liittyy riski räjähdaineiden jäämille. Jos kallioon jää jatkuvasti räjähtämätöntä louhintaräjähdettä, voi typpipäästö vesistöön kasvaa. Lisäksi työmaalta syntyvät roskat (esim. panoslangat) eivät saa päätyä vesistöön, eikä ympäristöön. Työkoneista mahdollisesti syntyvät polttoainejäämät voivat myös mahdollisesti päätyä pintavesiin.

Nämä edellä mainitut tekijät tulee ottaa huomioon suunnittelussa ja luvituksessa, sillä alueen pintavedet (järvet) ovat jonkinlaisessa hydraulisessa yhteydessä Kiljavan pohjavesialueen pohjaveden kanssa ja näin ollen huonolaatuisten vesien johtaminen vesistöön saattaa heikentää Kiljavan pohjavesialueen hyödyntämismahdollisuutta.

Lisäksi vesitasetarkastelussa tulisi huomioida Vihtilammen säännöstely. Vihtilammesta vesiä voidaan ohjata padoilla sekä Vihtijärven että Sääksjärven suuntaan. Sääksjärveen laskeva uoma on järvien välisen suoalueen entinen kuivatusoja, joka vuodesta 1979 alkaen on toiminut säännöstelyuomana. Länsi-Suomen vesioikeus on myöntänyt 3.2.1978 Nurmijärven kunnalle luvan (nro 21/1978 A) rakentaa avattava pato Vihtilammista Sääksjärveen johtavaan uomaan, käyttäen Vihti-lammista Vihtijärveen johtavassa uomassa olevaa patoa ja johtaa vettä Vihtilammista Sääksjärveen sekä säännöstellä Vihtilammia. Länsi-Suomen vesioikeus on uusinnut luvan vuosina 1983 (23.9.1983/nro 59/1983), 1990 (28.3.1990/nro19/1990/1), 1996 (10.7.1996/nro 36/1996/1) ja 2012 (14.2.2012/nro 31/2012/2). Uusi hakemus on vireillä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa.

Veden johtamisen tarkoituksena on Kiljavan ja Rökän vedenottamoiden vedenoton turvaaminen. Laskuojattomalla Sääksjärvellä on tärkeä merkitys alueen pohjaveden muodostumiselle. Järven kaakkoisrannalla tapahtuu rantaimeytymistä ja lisäksi Sääksjärven vedellä on todennäköisesti hydraulinen yhteys maakannaksen läpi lännessä sijaitsevaan Vihtijärveen.

Hakemuksessa ei ole pohjaveden korkeusasemasta mitään tietoa, ei edes arviota. Hakemuksessa pitää esittää tiedot alueen pohjaveden pinnoista ja virtauskuva sekä kalliossa ja maaperässä sekä tiedot yksityisistä kaivoista ja vaikutusarviot näihin. Hakemuksessa tulee esittää, mille tasolla pohjaveden pinta asettuu toiminnan loputtua ja miten se vaikuttaa ympäröivään luontoon.

Kalliopinnan korkokuvasta ei ole esitetty tutkittua tietoa. Suunnitelmassa on nojaututtu vain maastokarttaan. Kallioperän ruhjesuunnista on tekstiä, mutta niitä ei ole esitetty kuvissa tai liitteissä.

Louhinta saattaa avata uusia rakoyhteyksiä kalliossa, jolloin kalliopohjaveden mukana voi virrata huonolaatuisia vesiä pohjavesimuodostumaan tai pintavesien kautta rantaimeytymisenä pohjavesimuodostumaan.

Suunnitelman mukaan louhinta-alueelle tehdään pystysuorat seinämät ja lopullisessa tilanteessa alue on esitetty muotoiltavan kaltevuuteen 1:3 alueelta kaivetuilla pintamailla tai alueelle tuoduilla ylijäämämailla. Tämä ei käytännössä onnistu; pintamaat eivät pysy tuossa kaltevuudessa paikoin noin 20 m korkeassa seinämässä. Hakemuksessa esitetään, että alue metsitetään. Siinä ei ole kuitenkaan esitetty kuinka paksu kasvukerros kallion päälle tulee. Lisäksi jälkihoidossa ei ole esitetty lainkaan mitään turvallisuusnäkökohtia. Niitä ei ole esitetty koko hakemuksessa.

Merkittävimmät luontoarvot sijoittuvat suunnittelun ottoalueen ja pohjavesialueen väliselle alueelle, jossa pohjavesivaikutus on selvästi nähtävissä alueen kasvillisuudessa ja luontotyypeissä. Hakemuksessa ei ole arvioitu, miten louhinnan kuivattava vaikutus vaikuttaa vesilain mukaisiin luontokohteisiin. Myöskään liito-oravan mahdolliseen esiintymiseen ja toiminnan vaikutuksia niihin ei ole arvioitu.

Tukitoiminta-alueen (Liite 10) periaatepiirustuksessa on esitetty pinnan kallistukset kohti

ympäristöä. Siitä saa käsityksen, että likaantuneet pintavalunnat pääsevät leviämään ympäristöön ja sitä kautta pohjaveteen.

Yhteenvedona voidaan todeta, että hakemusta tulee täydentää pohjavesiolosuhteita koskevilla selvityksillä. Esitehtyn hakemuksen perusteella hankkeelle ei tule myöntää lupaa.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa.

Jakelu

Hyvinkään kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen